

qaws-un nahār = mu'addil-u niṣf-un nahār

نشده. (احمد منزوی)

میرداماد، محمد باقر بن محمد، ۱۰۴۱ قمری
mirdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad-
1632)

مختصری است در بیان قوس النهار، مؤلف در آخر رساله به
تألیف دیگرش به نام جیب الزاویه (الذریعه)، ج ۵، ص ۳۰۲، ش
۱۴۲۴ اشاره کرده است.

آغاز: بسمله یا خالق الارض و السماء انی لخدیج العقل ان یدرک
طور مجدک بفطانتہ البتراء و یدصرک نور عزک ببصیرتہ
العمشاء صل و سلم علی قوس نهار الشرف فی افق فضل الانبیاء
... و بعد فقول احوج الخلق ... محمد بن محمد بن المدعو بیاقر
الداماد ... هذه مقاله یناظر قلب الفحص عن مباحث مفصله ...

فانها انما تجب عرق شبهه عوصاء ید جزء ... فصل قوس النهار
المشهوریه هی مجموع نصف الدور و ضعف تعدیل النهار
انجام: فتلطف فی سرک و تبصر فی تخلیک کی تتجلی علیک
خبیئۃ المرام من جلباب الکلام. و الحمد لله لواهب الفکر و
مفیض الالهام

چاپ: به اهتمام عبدالله نورانی، در مصنفات میرداماد، جلد ۱،
تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، ۱۳۸۱.
[حکیم استراباد از دکتر موسوی بهبهانی ۱۶۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۳۰-طباطبائی

آغاز: برابر؛ انجام: فتلطف (در نسخه: فتلتف) فی سرک و تبصر فی
تخلیک کی تتجلی علیک جیبۃ المرام من جلباب الکلام و الحمد
لواهب الفکر و الالهام

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛
گک (۸۳-۸۵پ)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۲۳]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۵/۱

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: دوشنبه غره شعبان ۱۰۰۶ق؛ گک (۷-۱)
(۷)، اندازه: ۱۹×۹/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۵۱۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی کا، بی تا؛ واقف: نایینی؛ گک، ۱۶ سطر
(۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۲سم [ف: ۸-۷۸]

● قوس النهار (جدول) / هیئت / فارسی

qows-on nahār (jadval)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۵۵/۲

استخراج از زیج محمد شاهی؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳،
جا: هندوستان؛ ۱ص، اندازه: ۲۰/۵×۵سم [ف: ۱-۵۱۳]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵/۳-عکسی

آغاز: یسألونک عن ذوالقربی قل سأتو علیکم منه ذکرا انه الذی
جرى قدامه جنایب السحاب فی فضاء الهواء (۸ سطر بعد) و بعد
فیقول احوج الخلاق الی رحمة الله العنی منصور بن محمد
الحسنی احسن الله احواله. بعثی قهرمان الزمان للنظر فی الرمی و ما
علیه من السهام [...] فجهدت ان اصبت شاکله الرمی فلم ابقی فی
القوس مسرعاً؛ انجام: وان الضوء اقل کما فی القمر و سایر
خط: نستعلیق تحریری ریز، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۱ص (۲۵۸-
۲۶۸) [عکسی ف: ۱-۳]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۸-ح/۵۹۵/۱۱

آغاز: بسمله - رب زدنی علما - اقبل علی توطی ... الانظار ...
الرجال و تناولها بالساعد؛ انجام: نشغل بتحریر التکمله و
تقریر ما اعتمدت علیه فی هذه المسئلة فنقول ...
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ناقص است؛ محشی؛ جلد: تیماج، گک،
۲۱ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲-۱۸۴]

● قوس الرؤیة و خمسة متحیره (جداول) / هیئت

qows-or ro'ya va xamse-ye motehayyere (jadāvel)

دو جدول است برای نشان دادن خفاء مسائی و صباحی کواکب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۷/۲۹

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۱۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۴۴۰-
۴۴۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۴۴۸]

● القوس القزح / طبعیات / عربی

al-qaws-ul qazah

ابن صلاح، احمد بن محمد، ۵۴۸ قمری
ebn-e salāh, ahmad ebn-e mohammad (- 1154)

رساله ای است در تبیین «قوس و قزح» که ماهیت آن را نزدیک
به واقع، توصیف نموده؛ لکن در علت رنگ و تنوع آن، دچار
خرافه گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۹/۳

آغاز: مسئله فی الألوان الیی تحدث فی قوس و قزح ... قال
ابوالفتوح ... هذه الألوان هی لون الشمس الیی یتظهر فی الغمام
المائی؛ انجام: یری العالی سافلاً و السافل عالیاً و المتوسط بحاله، تم
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: شرقی، جلد: چرم
منذهب، گک (۳۵۹)، ۲۵ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۵×۹سم [ف: ۳۶-
۱۵۴]

● قوس النهار = معدل نصف النهار / هیئت / عربی

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد بیست و پنجم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276263

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

قمری
mīrfendereskī, ab-ol-qāsem ebn-e mīrzā bozorg (-
1641)

در تحقیق حق و رد جبر و تفویض.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳۲
بی‌کای، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۶۹ گگ،
اندازه: ۱۶/۹×۱۰/۵ اسم [رایانه]

● الجبر و التفویض / کلام و اعتقادات / عربی
al-jabr wa-t tafwīd

؟ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱
قمری

feyz-e kāshānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 -
1680)

رساله‌ای متوسط در تشریح مباحث جبر و اختیار به روش کلامی
که در یک «مقدمه» و سه «مقاله» و یک «خاتمه»: ۱. ذکر قدری
از آیات محکمات؛ ۲. ذکر قدری از دعوات اعجاز سمات؛ ۳.
طرفی از احادیث متعلقه به این مقام.

آغاز: ان الله عزوجل قادر علی جمیع الممكنات و لم یخرج شیء
من الاشیاء عن مصلحته ...

چاپ: به انضمام کلمات المحققین، تهران، ۱۳۱۵

۱. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۱۰ مجموعه بدون شماره

آغاز: برابر

بی‌کای، تا: ۱۲۵۵ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۵۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۴

آغاز: برابر؛ انجام: اعز من ان یكون فی سلطانه ما لا یرید
خط: شکسته، نستعلیق، کای علی اکبر بن محمد کریم طیب
سالیانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۳ق، جا: رشت مدرسه مستوفی؛ واقف:
فهرستی؛ ۳ گگ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۴۸]

۳. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴/۱۸

کای علی بن احمد رشتی، تا: ۱۲۷۰ق، جا: یزد؛ کاغذ: فرنگی،
جلد: تیماج تریاکی، ۱۹ سطر، قطع: جیبی [نشریه: ۲ - ۱۷۹]

۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۰/۱ فروخ
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کای، تا: غره جمادی الثانی تا رمضان
۱۲۷۲ق؛ کاغذ: ترمه؛ جلد: تیماج سبزه، ۲۱ سطر چلیبا
[ف: ۲۰۳] (۸۳×۱۶/۵)

● الجبر و التفویض / کلام و اعتقادات / فارسی
al-jabr wa-t tafwīd

؟ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱
قمری

خط: نستعلیق، بی‌کای، تا: ۱۲۵۵ق؛ کاغذ: فرنگی، ۶ص (۵۵۶-
۵۶۱)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹×۹/۵سم [ف: ۳ - ۵۲۲]

● الجبر و التفویض / کلام و اعتقادات / عربی
al-jabr wa-t tafwīd

نصیرای همدانی، نصیرالدین بن مسعود، - ۱۰۳۰ قمری
nasīrā-ye hamadānī, nasīr-od-dīn ebn-e mas'ūd (-
1621)

بندی است در مسئله جبر و تفویض به نقل از «عیون اخبار
الرضا». از نصیر همدانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۰/۹۶

آغاز: من افادات نصیر الهمدانی (ره) نقلت من خطه (ره) فی
عیون اخبار الرضا و قد ذکر عند الجبر و تفیض فقال لا عطیکم فی
هذا اصلا لا تختلفون فیہ و لا یخاصکم علیہ احد الا کسر تموه
خط: نسخ، بی‌کای، تا: ۱۰۸۱ق؛ از روی خط مؤلف؛ کاغذ:
سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱ گگ (۲۴۷)، ۲۵ سطر (۲۹×۱۵)،
اندازه: ۲۳×۳۵سم [ف: ۱۴ - ۱۰۰]

● الجبر و التفویض / کلام و اعتقادات / عربی
al-jabr wa-t tafwīd

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-
1632)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۵۰

جبر و اختیار و بده از خلق الاعمال و رساله البدهاء؛ خط: نستعلیق
ریز، کای: نصیرالدین محمد رضوی شاگرد آقا حسین خوانساری،
تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج حنایی، ۲ گگ (۱۲۶-
۱۲۷)، ۴۲ سطر (۲۳×۱۳)، اندازه: ۳۱×۲۰سم [ف: ۱۶ - ۳۴۱]

۲. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۱۱ مجموعه بدون شماره

بی‌کای، تا: ۱۲۵۵ق [دلیل المخطوطات: ۱ - ۱۵۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۴

انجام: فهذا شطر من جزیل القول و حق البسط فیہ علی ذمه ما
یسر لنا له معظم فضله و کبر طولہ و کتب مسؤلا فی شهر ذیحجه
الحرام

خط: شکسته، نستعلیق، کای علی اکبر بن محمد کریم طیب
سالیانی، تا: ربیع الثانی ۱۲۶۳ق، جا: رشت مدرسه مستوفی؛ واقف:
فهرستی؛ ۳ گگ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲×۱۷سم [ف: ۴ - ۱۴۸]

● جبر و تفویض / کلام و اعتقادات / فارسی
jabr va tafvīz

میرفندرسکی، ابوالقاسم بن میرزا بزرگ، - ۱۰۵۰ ؟

● الجعل / فلسفه / عربی

al-ja'1

ملا شمس، شمس الدین محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۸ قمری
mollā šamsā, šams-od-dīn mohammad (1608 - 1687)

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۲/۷

خط: نستعلیق، کا: عماد الدین حسینی، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۷-۲۲۲]

● الجعل (رساله در) / فلسفه / فارسی

al-ja'1 (r. dar)

اردستانی، محمد صادق، - ۱۱۳۴ قمری
ardestānī, mohammad sādeq (- 1722)

رساله‌ای در معنی جعل و ایجاد در فلسفه الهی. در این رساله می‌گوید که جعل شده فرد از برای جاعل نتواند بود زیرا طبیعت را نیاز به فرد است در هستی و چون طبیعت تنها چیزی جز خود نیست لذا کلیت و وحدت در آن دیده نشود و نیز در میان می‌گوید مجعول از هر جهت تحت حیطه جاعل قرار دارد نه جزء آن تواند بود و نه مقابل آن و از هر جهت محتاج به جاعل است. سپس این شعر را گواه آورده است: «چه ممکن کرد امکان بر فشانند xx بجز واجب دگر چیزی نماند».

آغاز: نسبت مجعول بجاعل ممکن نیست که بنحو فردیت باشد چه فرد اگر چه در تصور محتاج است بتصور طبیعت نهایت آنکه طبیعت محتاج است به فرد در وجود عین چه اگر هیچ فردی از آن طبیعت موجود نباشد

انجام: و نسبت دادن فعل بغیر ایزد تعالی منافی یکدیگر نیست چه ایزد تعالی فاعل کل است و غیر او فاعل نه بذاته است آنچه را فاعل است و این دو معنی با هم جمعند و منافاتی با یکدیگر ندارند، والله الموفق والمعین.

[فهرستواره منزوی ۱۲۸/۶]

شروح و حواشی:

۱- جعل (ترجمه)؛ موسوی، محمد مهدی بن هدایت الله (قرن ۱۳)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۹/۳

آغاز و انجام: برابر

در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج مشکى، ۶گ (۱۰۶-۱۱۱پ)، اندازه:

۱۱×۱۷سم [ف: ۷۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن علی مازندرانی، تا: رمضان ۱۲۰۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ترجمه عربی آن از مولانا محمد مهدی بن هدایت الله بن محمد ظاهر موسوی است، نسخه در زمان مترجم از خط ملا مقیم مازندرانی شاگرد مترجم رونویس شده است، سپس

برادرند و مالی تقسیم نمودند؛ انجام: چون جمله اولی را از او طرح نمایند حرف اول باشد و جمله دوم که طرح نمایند باقی حرف دوم و علی هذا القیاس

کاتب مسائلی را با پاسخ آنها و یادداشتی در کیفیت استخراج ضمائر از اعداد از این کتاب گزین کرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح: جلد: مقوایی عطف ها تیماج قرمز، ۸گ (۴۹-۵۶)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۳۶]

● الجعفریة فی المقادیر / ریاضیات / فارسی

al-ja'fariyya fi-l maqādīr

حکیم بیگلر، جعفر بن حاج آقا، ق ۱۴ قمری
hakīm biglar, ja'far ebn-e hāj āqā (- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۳۹/۱۳

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۸ص (۳۴۹-۳۵۶) مختصر
ف: ۲۲۸ - [

● جعل / فلسفه / فارسی

ja'1

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

رساله‌ای در حقیقت علت و بیان کیفیت جعل بسیط و مرکب. آغاز: بسمله. الحمد لله جاعل السماوات و خالق الاشياء ... اما بعد این رساله ایست مختصر مفید در بیان معرفت حقیقه علة و بیان کیفیت جعل بسیط و مرکب که از جهت دانش این دو مقدمه فروع بسیار از مسائل مهمه معتبره عقلیه ضروریه مستفاد می‌شود.

[ریحانة الادب ۵۶/۶؛ فهرستواره منزوی ۱۲۸/۶ بدون مؤلف]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۶۷/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۷گ (۲۳-۲۹پ)، ۱۱ سطر (۱۵×۹)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۳۶۸]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۶۹/۵

آغاز: بسمله و الاعتصام بالله العلی العظیم. حرز حارز رویته نظر فی عن اسلافی و اشیای (رض). حرز اودعت نفسی و اهلی و مالی و ولدی؛ انجام: و هی موة بالنسبة الیها. کتب بیمناه احوج المربوبین الی ربه الغنی محمدباقر الداماد الحسینی، ختم الله له بالحسنى و هذا منقول من خط الشریف (رح)

خط: نسخ خوش، کا: علی اکبر فیض بن آقا میرزا محمد، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۳گ (۳۴-۳۶) [ف: ۲-۱۲۲]

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخا)؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276248

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۸۴/۱ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج عنابی، با ترنج و در داخل ترنج «سلطان ابوالحسن علی بن موسی الرضا» نوشته شده، ۷۶ص (۶۳-۱۳۸)، اندازه: ۱۸×۱۰/۵سم [ف: ۲۴/۳ - ۵۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاه: شهاب الدین حسین بن ناصرالدین حسین حسنی حسینی جعفری دیباجی، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی نخودی، جلد: مقوا با روکش گالینگور، ۲گ (۲۴پ-۲۵)، ابعاد متن: ۲۰×۱۰/۵، اندازه: ۲۲×۱۴/۵سم [ف: ۱۳ - ۲۶۸]

● جواب امیر محمد علی رفسنجانی از دو مسئله /

پاسخ پرسشها / عربی

javāb-e amīr mohammad 'alī rafsanjānī az do mas'ale

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری
kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

یژه؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۹۴/۷

خط: نستعلیق تحریری، بی کاه، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد: تیماج قرمز، ۱۷گ (۱۴۴-۱۶۰)، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۴ - ۱۲۷]

● جواب انشاء مولانا حسام النهروی / ادبیات / فارسی

javāb-e enšā'-e mowlānā hesām an-nahravī

عبید زاکانی، عبیدالله، - ۷۷۲ قمری
'obeyd-e zākānī, 'obeyd-ol-lāh (- 1371)
بخشی از فکاهیات عبید.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۱۲/۸

آغاز: تحفه و تبرکی که شوریده وقت عشاق مردان مفرد جهان؛ انجام: جمعیت بر مزید بحق با یزید و السلام محتاج نصیح است. خط: نستعلیق، بی کاه، تا: ۲۵ خرداد ۱۳۱۷ش؛ جلد: کالینگور قهوه‌ای، ۲ص (۱۹۲-۱۹۳)، سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۱۰ - ۱۰۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۳۴/۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳ - ۱۷۲]

« جواب اهل الحائر فیما سئلوا عنه من سهو النبی > سهو النبی (ص)

● جواب ایرادات / متفرقه / فارسی

javāb-e irādāt

● جواب امام رضا (ع) به مسأله ای درباره توحید /

حدیث / عربی

javāb-e emām rezā be mas'ale-ī darbāre-ye towhīd

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۴/۱۰

نسخه اصل: کتابخانه بادلیان در آکسفورد F 64 عربی (E. 157)؛ خط: نسخ، کاه: احمد بن حسین بن ابی القاسم بن عودی اسدی حلی، تا: با تاریخ ۷۴۰ق؛ ۱گ (۱۰۴)، ۱۷ سطر [عکسی ف: ۳-۲۱۴]

● جواب امام غزالی به عریضه یکی از ملوک / اخلاق /

فارسی

javāb-e emām qazzālī be 'arīze-ye yekī az molūk

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری
qazzālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۲۹/۷۲

آغاز: ای عزیز روزگار و ای گزیده پروردگار التماسی که از ما کردی اگر از سر صدق و رغبت است؛ انجام: و هر چند غم کار آخرت در دل تو پیدا گردد اگر چه در عمل مقصر باشی اولیتر و السلام

خط: نستعلیق، بی کاه، تا: ۱۲۷۵ق؛ کاغذ: فرنگی الوان، جلد: میشن قهوه‌ای، ۳۱گ (۷۲۹-۷۵۹)، ۱۶ سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۲۱×۱۳/۵سم [ف: ۸ - ۳۴]

● جواب الامیر ابی الحسن الفراهانی / فلسفه / فارسی

javāb-ol amīr abe-l hasan al-farāhānī

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (- 1632)

رساله مختصری است در پاسخ فلسفی به استفتاء ابوالحسن فراهانی با متن ادبی فارسی و پیچیده و به شیوه نگارش مخصوص میرداماد. فراهانی از میرداماد شرح اشراق سابع از حکمت اشراق که درباره تناسخ است را خواسته و میرداماد نیز به او پاسخ گفته است.

آغاز: بسمله، الحمد لواهر الحیوة و مفیض العقل حق حمده و الصلوة علی ... سمیر ضمیر مستنیر می‌دارد که مرتبه تشوق شراشر مشاعر و درجه انجذاب ارواق باطن و ظاهر به صحبت عالم علوی ...

انجام: ضمان تحقیق حقایق و تعهد کشط خفیات و کشف اغطیه و توضیح مغامض نفضل الله ... بهجت مثال سعادت مال راقب و ثاقب و بارق و شارق و طالع و لامع و کتب مسئولاً یمنانه البائرة الدائرة ... حامدا مصلیا مسلما

[الذریعة ۱۷۲/۵؛ دنا ۱۰۲۱/۳]

Darmad, Muhammed Bakir

040070

۳۹۸ - ۳۵۹ فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا) / جلد ۱۰

خوانساری، آگهی یزدی، هاشمی بخاری، ضعیفی یزدی، محمد بن حسام، ولی دشتیاضی، کافی الدوله ظفر، شاه علی، عبدی بیک، حشمتی گیلانی، شیخ ابوالفیض، محمد صوفی، میرزا ابوتراب، عماد اکرم، قائم مقام، رشیدی، جامی، مرشد بروجردی، افضل الدین کاشانی، جلال الدین عتیقی، حمید الدین روحی، سیف الدین مرغینانی، رامی، ناصر الدین، نجم الدین کزی، رکن الدین هروی، حکیم قطران، علی فتحی، عبدالقادر نائینی، محمد ترک صالحی، ابوالفضل بیهقی. در این جنگ یادداشت‌هایی نیز به خط اینان دیده می‌شود: جمال الدین عبدالله حسینی جرجانی، سروری.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۶۶

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ سطور راسته و چلیپا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۴۱ گ، اندازه: ۲۵×۱۳ سم [ف: ۳-۲۹۹]

● جنگ / گوناگون / عربی - فارسی

jong

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)
جنگ شعر عربی و فارسی از شیخ بهائی و بخط خود او. بدین گونه: من خط العلامة الحلی، للرضی رضی الله عنه، ابوالبرکات، الصفی الحلی، لکاتبها صاحب الکتاب، مما انشده والدی طاب ثراه، لابن حجاج، القاضی یحیی بن صاعد، محمد بن هانی، من کلام بعض ملوک الهند، العلوی صاحب الزیج، ابوعلی بن متوکل، مولانا محتشم، المجنون، ابو مسلم الخراسانی (عربی) جامی، ابن الرومی، ابن ملیک، لایبوردی، ابن ابی حجلة، عمر بن ابی ربيعة، لاختفش، صاحب بن عباد، نجم الدین بن صابر، ابن تمیم، خیام، سید محمد جامه یاف، ابن نباتة المصری، صلاح الصفدی، محمد بن امیة الکاتب، الصولی، المسعودی، البصری، ابن التولید.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۹۴/۳

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۳۶ ص، سطور راسته و چلیپا [ف: ۱۲-۲۹۴]

● جنگ / گوناگون / عربی - فارسی

jong

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)
گویا از سید داماد و دعاها و خواص به فارسی و عربی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۳۶-ف

خواجه محمد نامی می‌رسد، نسب نامه برخی از علمای شافعی، شرح حال میر سید شریف به نقل از کمال الدین عبدالرزاق مؤرخ، ترجمه نورالدین محمد بن ولی الله جلال حسینی شافعی مکرانی، بیان برخی از رموز، یک رباعی از اوحد الدین کرمانی و سعدی، حاشیه ای بر شرح خطبه تلخیص، بیان سلسله ذهبیه نور بخشیه به نقل از گلشن راز، تاریخ وفات برخی از سلاطین و خلفا و روایات و عرفا و علما و چندین یادداشت متفرقه دیگر.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۱۷

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ محرم ۹۷۳ ق، جا آگره (پایان رساله عینیه)، چهارشنبه ۷ محرم ۹۷۳ در دارالخلافة آگره (پایان حاشیه بر شرح خطبه تلخیص)؛ مصحح: وقف نامه کتاب از مرتضی قلی خانان با مهر «مهر وقف مرتضی قلی خانان» (دایره)؛ مهر: «عبد جلال الدین بن عماد الدین الشریفی بخشی» (دایره)، «عبد جلال الدین بن عماد الدین الشریفی» (بیضی)؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۲۸ گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۲۳×۱۳ سم [ف: ۳-۶۰۹]

● جنگ / گوناگون / فارسی

Jong

حسینی کاشانی، محمد بن علی، - ۱۰۲۴ قمری
hoseynī kāshānī, mohammad ebn-e 'alī (-1615)
دارای منشآت و نامه‌هایی از مؤلف و دیگران و همچنین فواید متفرقه تاریخی و جز آن و منتخباتی از شعر فارسی بعضی از شاعران قدیم و متأخر، و نگارنده در چند مورد نام خود و تذکراه اش «خلاصة الاشعار» را یاد می‌کند. نام شاعران این جنگ: اوحدی مراغه‌ای، حکیم سنائی، میر علی، فردوسی، حزنی، شاه نعمت الله ولی، صابر، سید حسن غزنوی، جوهری زرگریخارائی، دقیقی، ناصر خسرو، مقبل کرمانی، خاقانی، انوری، اسدی، نفیسی، عنصری، طالب آملی، حیرتی، سعدی شیرازی، نواب میر معصوم بکری، مؤمن حسین، کمال اسماعیل، عرفی شیرازی، ابوالعلاء گنجه‌ای، مغیث الدین بخارائی، خواجه مجد الدین شوشتری، عمادالدین لر، امیر الدین خطاط، شاه کیبود جامه، مغربی، رکن الدین مسعود کاشی، قاضی حسین خوانساری، محمد مرشدی، سحابی، حکیم شاهی، نجومی، قمری مازندرانی، حکیم رکن، عبید زاکانی، میرزا طاهر واقعه نویس، حکیم عین الملک، ابوسعید ابوالخیر، ملا ملک قمی، حکیم سوزنی، واهب اصفهانی، بابا طاهر عریان، عممقی، اقدسی، میر شجاع الدین محمود، فخر الدین خالد، ملای رومی، داعی ولد ضمیری، میر حسن، حکیم لؤلؤی، قوامی، نظامی، عسجدی، غضایری، مجنون عامری، سراجی شکرشکن، رضی الدین خشاب، ابوالحسن منجیک، سید محمد نجفی، شهاب الدین مؤید، تیتا آقا ملک، خضری قزوینی، کامی سبزواری، مجدالدین همگر، نظیری نیشابوری، میر غروری، زلالی

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازبان اسناد

DIA 276248

و کتبخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

لسان الخواص است.

کبریای ناظم کارخانه ابداع و تکوین
انجام: وهم در جمع سلامت اسم مذکر و در اسماء ضمائر غیبت
و خطاب والسلام علی من اتبع الهدی و رحمة الله و برکاته
چاپ: مشارف فارسی، ج ۲، ص ۱۵۲۹، بمبئی، سنگی، بی ناشر،
۱۳۰۲ ق.، رقعی، ۲۰۰ ص، به صورت مغلوط؛ به تصحیح علی
اوجیبی، تهران، مرکز نشر میراث مکتوب، ۱۳۸۰
[الذریعه ۹۲:۵؛ نسخه‌های منزوی ۷۷۶:۲؛ فهرستواره منزوی ۱۲۷/۶]
شرح و حواشی:

۱- شرح بیت کتاب جذوات = شرح «عینان عینان لم یکتبهما قلم»؛
علوی عاملی، احمد بن زین العابدین (-۱۰۵۴)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱/۱-ف

نسخه اصل: نسخه آقای روضاتی در اصفهان؛ خط: نسخ، بی کا،
تا: ۱۰۳۴ ق؛ ۸۶ گ، ۲۱ سطر [فیلمهاف: ۱-۱۷۲۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۵۳/۲-ف

آغاز: برابر؛ انجام: و امکان ذاتی در ابداعات
دوازده جزوه دارد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛
افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۱۹ گ
(۱۰۰-۱۱۸)، ۱۷ سطر (۱۳×۸)، اندازه: ۲۰×۳/۵ سم [ف: ۱۵-۴۰۶۶]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۱۲/۵-ف

قطعه‌ای از آغاز این کتاب در این نسخه آمده؛ خط: نستعلیق، کا:
محمد امین بن احمد لیمانی گیلانی، تا: ۱۰۹۱ ق؛ جلد: گالینگور
قهوه‌ای، ۱۹ گ (۱۰۹-۱۲۷ پ)، اندازه: ۱۸/۵×۱۲ سم [ف: ۱۶-۱۱۶]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۲۸-ف

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: محمد تقی
شریف یزدی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مشکی، ۱۱۶ گ، ۱۹
سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۲۰×۱۲ سم [ف: ۱۶-۴۳۳]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۵۴-ف

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ شعرهای شفاپی و میرزا جلال
اسیر و سلطانعلی بیگ و میر داماد و زلالی در ستایش او؛ کاغذ:
سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۶۹ گ، ۱۷ سطر (۱۱×۶)، اندازه:
۱۷×۹ سم [ف: ۱۳-۳۲۲۳]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۲/۴-ف

آغاز: الجذوة الثامنة: عارف مقدس در درجه زهد و درجه
عبادت نه چون زاهد جرمانی و عابد جسمانی باشد؛ انجام: و
غاشیة عبودیت بر دوش دارند ... و الارض بحجارها و الماء
بسیلانها

بخشی از رساله است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ:
سپاهانی، جلد: تیماج کبود، ۲ گ (۱۴۵-۱۴۶ ر)، ۲۴ سطر
(۲۰×۱۱)، اندازه: ۲۴×۱۴ سم [ف: ۱۴-۱۹۰]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۲۴۳/۲-ف

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۶۴

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مجلدول، محشی با نشان «منه عفی عنه»
در آخر آمده: «بلغ مقابلة من خطه الشريف ادم الله تعالى افادته و
للال جلاله»؛ ۱۳ گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵ سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۳۹]

● جذوات = جذوات و مواقیت / فلسفه / فارسی

jazavāt

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-
1632)

اهدا به: شاه عباس اول (۹۹۵-۱۰۳۷ ق)

واژه «جذوة» به معنی پاره آتش و جمع آن «جذی» و «جذاء»
است و جمع آن به الف و تاء غلط مشهور است (اقرب الموارد).
گویا مشاهیر علمای هند با این شبهه مواجه شده بودند که چرا
هنگام تجلی حضرت حق، کوه طور بسوخت اما پیکر حضرت
موسی (ع) نسوخت. شاه عباس نامه‌ای به خامه مظفر علی (یا
علیا) دانشمند همزمان داماد به او می‌نویسد حاکی از این که
مسئله مزبور را دانشمندان دیار هند پاسخ گفته‌اند اما پاسخ آنان
مورد پسند افاضل عصر ما واقع نشده، شاه عباس در این نامه از
میر خواسته است تا به این مسئله پاسخ گوید. اگرچه جذوات
پاسخ‌نامه‌ای مفصل به چرایی اختصاص تجلی حق بر حضرت
موسی است، در عین حال تفسیری حکمی بر آیه ۱۴۳ سوره
اعراف و نیز اثری مفصل و مبسوط در علم حروف، اعداد و
اوافق نیز به شمار می‌آید، زیرا در نیمه پایانی کتاب، وی از
رابطه حروف و اعداد با عوالم هستی و اسرار و لطایف حروف
بر حل شبهه یادشده بسیار بهره برده است. جذوات شامل
دیباچه‌ای درباره علت و انگیزه تألیف کتاب و ۱۲ «جذوه» که
در واقع به عنوان مقدمه و مبادی بحث به شمار می‌آیند و ۳۵
«میقات» (در بعضی نسخه‌ها ۲۸ «میقات» به تعداد حروف الفبا)
که مقصد اصلی کتاب را تشکیل می‌دهند می‌باشد. هر جزوه
دارای چند لحافه و فلذه و لامعه و تکمله است. وی در جزوه ۱۱
از حساب و اسرار اعداد و در جزوه ۱۲ از اسرار عدد و حروف
سخن گفته است. داماد در این کتاب از اثبات حدوث دهری
سخن آورد و گوید ارسطو نیز در رسائل (حروف) خود در
ما فوق طبیعت صاحب این مشرب است. وی جذوات را پس از
الافق المبین و ایقازات و قبسات نوشته و در آن از تفسیر آیه
الکرسی از خفزی، انموذج العلوم و بعضی از افاضل مقلدین و از
قبس الانوار یاد کرده است.

آغاز: بسمله، عینان عینان لم یکتبهما قلم xx فی کل عین من
العینین عینان / نونان نونان لم یکتفهما رقم xx فی کل نون من
النونین نونان. مقادس قبسات انوار تسبیح و تحمید وقف حرم

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد دهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد

DIA 276248

و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

آغاز و انجام: برابر

- کا: شیخ محمد بن حاج علی اصغر سمنانی فانی صوفی پیرو
گونابادیه، تا: قرن ۱۴؛ کاغذ: فرنگی، جلد: مقوا، گک (۷۱-۷۲)،
۲۱ سطر (۱۶×۷)، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۱۳ - ۳۴۶۹]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۱/۵
خط: نستعلیق چلیبا، بی کاه، بی تا؛ واقف: رضا نایینی [ف: ۴-۱۲۳]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۵۸/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلما ف: ۲-۱۲۹]
۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۲۰ض
بی کاه، بی تا؛ ناقص؛ قطع: جیبی [اهدائی ف: ۳۰۹-]

● صلاة الجمعة = نماز جمعه / فقه

salāt-ol jom'e = namāz-e jom'e

حسینی استرآبادی، محمد تقی بن حسن، ق ۱۱ قمری
hoseynī estarābādī, mohammad taqī ebn-e hasan (-17c)
تاریخ تألیف: شب جمعه ربیع الاول ۱۰۲۸ق
اقوال واجب و حرمت را درباره نماز جمعه آورده و پس از
بررسی و تحقیق کامل استدلال قائلین به وجوب یا حرمت را رد
کرده و خود با دلایل متقن به تخییر بین نماز ظهر و جمعه شده
است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره ۳/

- کا: محمد هشام بن محمد شریف شریفی حسینی، تا: پنجشنبه ۲
شوال ۱۰۴۹ق؛ قطع: رقی [میراث شهاب: س ۷-۱-۳۳]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۴۱۳/۲
آغاز: بسمله، و الاعتماد علی لطفه العمیم و الاستمداد من فضله
الجسیم؛ انجام: و لیکن هذا آخر ما آوردناه فی هذه الاوراق و
الصلاة علی سید البرایاء علی الاطلاق کتب هذه الاحرف مؤلفه
العبد المفتاق الی عفو ربه الغنی الیهادی محمد تقی ... سنه ۱۱۲۲
من الهجرة النبویة.
تذکر: در فهرست تاریخ تألیف اثر را ۱۱۲۲ق دانسته است و
فهرست نگار معتقد است مؤلف تا آن سال زنده بوده است؛ خط:
نستعلیق، کا: محمد حسن بن پیر علی خوشانی، تا: ۱۱۲۳ق؛
کاغذ: نخودی، ۱۸گک، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۷سم [ف: ۵-۷۴۱]

● صلاة الجمعة = خطبه‌های نماز آدینه / ادبیات / عربی

ṣalāt-ul jum'a = xotbe-hā-ye namāz-e ādīne

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-
1632)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۵۴/۸-ف

بی کاه، بی تا [فیلما ف: ۲-۱۰۹]

جامع الشریاط معتقد به وجوب تخییری آن است در غیر این
صورت فرموده نماز منعقد نمی‌شود.

آغاز: الحمد کله لولی الموجود کله و الصلاة التامة العامة منه و
من صفوة ملائکته علی صفوة بریته ... و بعد فلقد استفتینتی أسجل
الله لک سجال الفضل و الرحمة ... فی أمر صلاة الجمعة التي هي
أفضل أمهات الطاعات

انجام: و اعلم أن قليلاً فی سنة خير من كثير فی بدعة وفقك الله
و ايانا لا بتغاء مرضاته انه ذو فضل عظیم و ذو رحمة واسعة.

چاپ: چاپ شده در ضمن مجموعه اثنی عشر رساله
[دنا ۱۶۶/۷ (۱۰ نسخه)؛ حکیم استرآباد ۱۵۸؛ نماز جمعه زمينه‌های تاریخی و

آگاهی‌های کتابشناسی ۷۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی کاه، تا: قرن ۱۱؛ واقف: میرزا رضاخان

نایینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: مقوا، ۲۵ سطر [ف: ۲۱-۹۱۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۷۳/۱۰-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلما ف: ۳-۲۵۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲/۴۹

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، ش ۱۴۰ M (۸۲۰۱)؛

بی کاه، تا: با تاریخ قرن ۱۱؛ اص (۱۴۲) [عکسی ف: ۳-۴۲۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کاه، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،

اص (۴۰۶)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۱۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۲/۸-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر؛ و کتب مسئول احوج المرئیین الی الرب

الغنی محمد بن محمد مدعو باقر الداماد فی عام واسعه و کتب

مسئول احوج المرئیین الی الرب الغنی محمد بن محمد مدعو باقر

الداماد فی عام ۱۰۲۴ ... مصلیا مسلما تمت.

کا: محمد رضا بن محمد رشید نائینی، تا: ۱۱۳۵ق؛ جلد: تیماج

مشکی، ۸گک، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳-۳۲۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی کاه، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: فرنگی، گک (۲۵) و

(۲۶)، ۱۲ و ۱۳ سطر، اندازه: ۱۱×۱۰/۵سم [ف: ۲۹-۳۵۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۶/۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛

با قلم خوردگی؛ کاغذ: فرنگی، گک (۱۲۵)، ۱۸ سطر، اندازه:

۱۵×۱۵سم [ف: ۳۳-۱۸۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۱۷/۴

فرستگان نسخ‌های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

تقصیرات و رافعات درجات بالحضور و الجماعات باول اوقات ادا کنند ... اما بعد می گوید جامع الکتاب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۹

آغاز: برابر؛ انجام: اصل سی و ششم و در متفرقات، غی المشکاة فی باب الاجارة و عن عبادة ... مرقع دیگر آوردم که به تماشای آن جماعتی مشغول گردند ... بنظر رائی در آورد، مرانی منظره. نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۷۷ (ردیف ۲۵). تا اصل ۳۶ را در بر دارد؛ خط: نستعلیق، بی ک، تا: قرن ۱۳؛ مهر: احمد الدین یا تاریخ ۱۲۶۳ق؛ ۴۴۸ص، ۱۳ سطر [عکسی ف: ۱۲۷-۵]

● الصراط المستقیم / فلسفه / عربی

aş-şirāṭ-ul mustaqīm

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-1632)

اهداء به: شاه عباس یکم (۹۹۶-۱۰۳۸)

کتاب فلسفی مغلق و غامضی است که در وصفش گفته شده است: «صراط المستقیم میرداماد xx مسلمان نشنود کافر میناد». این کتاب را به درخواست شاگردان خود درباره ارتباط حادث به قدیم پیش از ۱۰۲۵ق (عالم آرا، ص ۱۰۹) نوشته است. داماد در دیباجه از نادانی مردم و از روزگار می نالد و پس از ستایش بسیار از آن شاه می گوید: «نقص در باشد ار بها کنمش xx هم به انصاف شه رها کنمش». این نگارش در چند «مساق» است. داماد در آن از نگارش های فخر رازی و سهروردی و طوسی بسیار می آورد و از تعلیقات و شفا و نجات و کلمه الهیه شیخ رئیس یاد می کند.

آغاز: بسملة البقاء دون افق عزك و جلالك و الحمد و الثناء وراء سراق قسك و كمالك ... محمد بن محمد المدعو بیاقر داماد الحسینی ... یلقى علیكم احوان التجريد و یملی علیكم خلان التفرید.

انجام: و تحقیق المعنی المحصل من ذلك و تعیین ما له منها مادامت هی مدخل.

چاپ: با تحقیق علی اوجبی، تهران، نشر میراث مکتوب، ۱۳۸۱ق [دنا ۱۱۸۷ (۹ نسخه)]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۹۵/۳

تنها شرعه ثانیه بخش یکم است؛ بی ک، تا: حدود ۱۰۲۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز [ف: ۵-۱۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۸۶

آغاز: بسملة، و الاعتصام بالعزیز العلیم رب لا اتق الا بک و لا اتکل الا علیک؛ انجام: یقضی بنا الی سلوک سبیل التطویل

جامع الکتاب بعون الله الملك الوهاب آیات و احادیث و روایات در باب معرفت اوقات و تعجیل صلوات و غیر ذلك من العبادات و المعاملات جمع نمودم و در این باب یاری و مددکاری از باری سبحانه می خواهم و ادای احکام این نسخه در اصولی چند بیان کنم». عناوین اصلها: ۱. بیان شرف ایمان؛ ۲. توحید و صفات موحد؛ ۳. بیان طهارت؛ ۴. بیان فضایل صلاة؛ ۵. مذمت متهاون صلاة و مستخفها؛ ۶. اوقات صلاة؛ ۷. وقت فجر؛ ۸. وقت ظهر؛ ۹. وقت عصر؛ ۱۰. فضیلت بانگ نماز و شرف مؤذن؛ ۱۱. فضیلت جماعت؛ ۱۲. بیان شرف تکبیر اولی؛ ۱۳. بیان اتمام رکوع و سجود و جلسه و اطمینان؛ ۱۴. بیان نماز سفر؛ ۱۵. بیان نماز جمعه و عید؛ ۱۶. بیان نماز صالحان و پرهیزکاران؛ ۱۷. بیان زکات؛ ۱۸. بیان روزه ماه رمضان المبارک؛ ۱۹. بیان حج؛ ۲۰. فضیلت قربانی کردن؛ ۲۱. بیان ذبایح مندوره؛ ۲۲. بیان عقیقه کردن؛ ۲۳. بیان حلق و قصر؛ ۲۴. بیان صدقه فطر؛ ۲۵. بیان تعزیه حاضر شدن؛ ۲۶. نهادن میت در گور به پهلوی راست؛ ۲۷. تلقین میت بعد الدفن؛ ۲۸. بیان سدل که آن را به فارسی قش گویند؛ ۲۹. بیان ازار پوشیدن؛ ۳۰. داد و ستد و معامله ربا؛ ۳۱. ذم دشنام و فحش گفتن؛ ۳۲. بیان تعویذ دادن و آویختن؛ ۳۳. بیان در هر چه آنی بنده آنی؛ ۳۴. معرفة الله؛ ۳۵. حرمت سرود شنیدن؛ ۳۶. متفرقات؛ ۳۹. تربیت فرزندان؛ ۴۰. ذکر اتقیاء؛ ۴۱. تعلیم کلام؛ ۴۲. قضا و قدر؛ ۴۳. خوف از خدا؛ ۴۴. مآکول و آداب آن؛ ۴۵. مدح سنت و ذم بدعت.

در این کتاب از منابع متعددی نقل قول شده است، اسامی برخی از منابع مورد مراجعه مؤلف از این قرار است: آداب المریدین و شرح آن، احیاء علوم الدین، اسباب المغفرة، بحر الحقایق، تحفة الخیار، تحفه مسترشدین، تذکرة الاولیاء تفسیر حسینی، تفسیر الدرر، تفسیر ابی الیث السمرقندی، تفسیر جامع البیان، جامع الأصول فی احادیث الرسول، جامع العلوم، حاشیة امیر سید شریف فی شرح شمس الدین قهستانی علی مختصر الوقایة، حاشیة علاءالدین علی مختصر الوقایة، خزانة الروایات، خزانة التقین، الخلاصة، ذخیره الملوك، روضة العلماء ف الرسالة النجمیة، السراجیة، سنن الهدی، شرح الاوراد، شرح صحیح مسلم، شرح الشمائل، شرح الباب، شرح مجمع البحرین، صلاة مسعودی، عوارف، عمدة الاسلام، فتاوی الحمادیة، فتاوی الکامل، فتاوی اغرائب، فتاوی المسعودیة، فتاوی قاضی خان، الکافی، کشف المکتوم، کفایة الشعبی، کیمیای سعادت، کنز الاخبار، لباب القوت من خزائن الملکوت، المساءة المصاییح، مقصد اقصی، مفتاح الجنان، مکتوبات خواجه پارسا، ملتقط العباسی، نصاب الاحتساب، نفحات الانس، نزهة الارواح، نوادر الاسلام، و سبط.

آغاز: بسملة. ربا و الها بحرمت طاها و من تلاها و یسین و من قرأها و مكة و من بناها و المدینة و سکنها و الصلوة و من أداها جملة مؤمنان را توفیق ارزانی فرمای تا صلوات مکفرات

فهرستگان نسخهای خطی ایران (فنا)؛؛ جلد بیست و یکم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276259

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

آغاز: بسمله و به نستین، المنة الله و للعلماء بدانکه حق؛ انجام:
منحصرست در شخص محمد علیه السلام و السلام علی کاتبه
غفرلهم
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ واقف: رضا نائینی، ۱۳۱۱؛ کاغذ: نباتی،
جلد: مقوا، ۲ گک، ۲۳ سطر [رایانه]

● تحقیقات / ادبیات / فارسی

tahqīqāt

طغرای مشهدی، -۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī (-1689)

به نثر آمیخته به نظم. در وصف آسمان و ماه و ستارگان.
آغاز: تحقیقات طغرا. چون به آسمان تازگی خیال راه یافت
(شتافت) ... از بس غلط است حرف قاموس فلک xx گشته
چون خط پری رخان قابل حکک ...

انجام: مدادش آنچنان شد عاقبت از دوده سودا xx که طغرا هم
قلم در کف برای امتحان دارد.

چاپ: گانپور، سنگی، ۱۲۶۶ق.، وزیری بزرگ، ۴ص (رسائل
طغرا: صص ۳۸-۴۱)؛ ۱۳۰۲ق./۱۳۸۵م؛ ۱۲۸۸ق./۱۸۷۱م؛ لکهنو،
سنگی، ۱۲۸۱، وزیری بزرگ، ۴ص

[نسخه‌های منزوی ۳۵۴۴/۵: نشانی ۹ نسخه؛ مشترک پاکستان ۱۶۵/۵: نشانی
۱۳ نسخه، دتا ۱۰۱۸/۲ (۱۰ نسخه)]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷۱/۴

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۳۹ق؛ ۴ص (۲۴۵-۲۴۸)، اندازه:
۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵/۳۲۹۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی
شکری، جلد: مقوای چینی با عطف از تیماج مشکى، ۴ص (۲۳۸-
۲۴۱)، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۰-۹۴۵]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳ گک (۶۶-۶۶پ) [ف:
۴۴-۲]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۶۹/۱۲

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴ گک (۱۱۵-۱۱۸)
[ف: ۴۴-۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱۴/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: فرنگی، ۴ گک
(۸۲-۸۵)، ۱۲ سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۸-۳۲۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۴/۱۳

آغاز و انجام: برابر

منصور الدشتکی، که حسب الالتماس مولانا نظام گیلانی نوشته
است. بسمله، المنة الله و لرسوله و للعلماء. بدانکه حق سبحانه و
تعالی هست و ظاهر نیست و ماسوای او نیست و ظاهر هست
ونفس را هستی است؛ انجام: و اگر حیات باشد و مقدر بود
زیاده ازین هم بگویم، الحریکیه الاشاره، و انا العبد ... صدر
الدین محمد بن منصور بن مصدر الحسنی الحسنی الشیرازی
الدشتکی

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۵ گک (۳۶۵-۳۶۹) [ف: ۱۵-۳۳۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۵۳/۲-ف

نسخه اصل: آستان قدس ش ۵۸۷۸ تا ۵۸۸۵ [شماره نسخه اصل
دقیقاً مشخص نشده]. من محققات میر صدرالدین محمد بن
میرغیاث الدین منصور حسینی بالتماس مولانا نظام الدین گیلانی؛
بی کا، بی تا؛ ۹ گک (۱-۹) [فیلمها ف: ۱-۶۵۸]

● التحقیقات / کلام و اعتقادات / عربی

at-tahqīqāt

میرداماد، محمد باقر بن محمد، -۱۰۴۱ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-
1632)

هر چند در آغاز و انجام آن از خود نام نمی‌برد. در آن از «تقدمه
تقوم الایمان» (الذریعه ۳۹۶/۴)، «شرح الصحیفة» و «الرواشح»
یاد می‌کند. گفتاری است بخش‌بندی نشده و آغاز می‌کند به
حدیث «ربو اولادکم بحب علی (ع)» و گزارش آن. (احمد
منزوی)

[ریحانة الادب ۵۶/۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴/۳-عکسی

آغاز: حمدله. صلاة. و بعد، و المعروف علی سید العلماء
الراسخی لایزال ظلاله مبسوطاً علی ال العلم و حزب الیقین. ان فی
الحدیث من طرف العامة و الخاصة قد اخرجناه فی کتاب شرح
التقدمه؛ انجام: فی معلقاتنا علی الصحیفة المکرمة و الله سبحانه
ولی العلم و الحکمة و منه العصمد. هم. ح. ف قدس لطفه.

خط: نستعلیق پخته، بی کا، تا: حدود ۱۰۴۵ق؛ ۵ص (۲۱۷-۲۲۱)،
۱۹ سطر (۲۸×۱۱) [عکسی ف: ۱-۶۵]

● تحقیقات / عرفان و تصوف / فارسی

tahqīqāt

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹-۱۰۵۰
قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572-
1641)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۳۹۷

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنا)؛ جلد هفتم؛ به کوشش، مسمطفی درایتی؛ تهران: سازان

DIA 276245

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۲

العالم هو ان له مبدء فاعلى و هنا لا ينا فى ازلية العالم فلا يثبت الحدوث بالمعنى الذى ادعاه المصنف رحمه الله تعالى و قد عرضت عليه رحمه الله فلم يات بما يشعنى. هـ مير منصور گيلاتى؛ خط: نستعليق، كا: جديد الاسلام كشميرى، محمد مؤمن، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تيماج، ۴ص (۳۹-۴۲)، سطور چليا (۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۸۸۹]

قیم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۶۹/۱۳

خط: نسخ، كا: نجفعلی انجداتی، تا: قرن ۱۳ [میراث شهاب: س ۳۵-۲]

● **مذهب ارباب السلوك = رسالة فى التصوف / عرفان**

و تصوف / عربی

madḥab-i arbāb-us sulūk = r.-un fi-t taṣawwuf

در چهل و دو «باب»: ۱. شریعت و طریقت و حقیقت، ۲. توبه، ۳. مجاهده، ۴. عزلت و خلوت، ۵. تقوی، ۶. صمت، ۷. خوف و رجاء، ۸. حزن، ۹. جوع و ترک شهوت، ۱۰. خشوع و تواضع، ۱۱. مخالفت نفس، ۱۲. حسد و غیبت، ۱۳. قناعت، ۱۴. شکر، ۱۵. صبر، ۱۶. مراقبت، ۱۷. رضی، ۱۸. عبودیت، ۱۹. ارادت، ۲۰. استقامت، ۲۱. اخلاص و صدق، ۲۲. حریت، ۲۳. ذکر، ۲۴. فتوت، ۲۵. فراست، ۲۶. خلق، ۲۷. جود و سخاء، ۲۸. غیرت، ۲۹. ولایت، ۳۰. دعاء، ۳۱. فقر، ۳۲. تصوف، ۳۳. ادب، ۳۴. احکام سفر، ۳۵. صحبت، ۳۶. توحید، ۳۷. احوال عرفا هنگام مرگ، ۳۸. معرفت، ۳۹. محبت، ۴۰. سماع، ۴۱. اثبات کرامات اولیاء، ۴۲. وصیت مریدین.

● **مذهب الاسماعيلية (فی بیان) / حدیث / عربی**
madḥab-ul ismā'īliyya (fī bayān-i)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۵۶

آغاز: محمد رسوله الذى اختاره و اصطفاه و طهره؛ انجام: النجاسات المساجد التى ... لظهاره وقع الصلوة صلى الله عليه ليمنعن مساجد ... وانصاركم و صلبكم ... خط: نسخ جلی خوش، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

● **مذهب اهل الحق / كلام و اعتقادات / عربی**
madḥab-u ahl-il ḥaqq

مسعود بن احمد بن عبد العزيز

mas'ūd ebn-e ahmad ebn-e 'abd-ol-'azīz

رساله کوتاهی است در بیان برخی از عقاید کلامی اشاعره از جمله صفات خدا، قرآن، نبوت و غیره.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۸

آغاز: الحمد لله الذى هدانا الى هداة ... اما بعد فقط طلب منى جماعة اصدقائى و اخلائى ان اجمع لهم مختصرا فى بيان مذاهب ارباب السلوك فانهم فى الاخرة هم الملوک؛ انجام: من الابدال كلهم اوصونى عند فراقى و قالوا ائمة الاحداث يعنى حرام على المرید مجالسته

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۴گ (۱۴۵پ-۱۷۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۴سم [ف: ۵-۱۴۸]

● **مذهب ارسطاطاليس = الجمع بين الرايين / فلسفه / عربی**

عربی

madḥab-u aristāṭālīs = al-jam' bayn-ar ra'yayn

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad(-1632)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۰ق

درباره حدوث عالم و آشتی میان سخنان افلاطون و ارسطو در این باره از میرداماد که برای شاگرد خود میر منصور گیلانی ساخته است.

چاپ: درهامش قسبات به چاپ رسیده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۰/۱۸

در این نسخه حاشیه ای است از همین گیلانی درباره حدوث دهری و در آن می گوید: «اقول فحینئذ ثبت آن معنی حدوث

● **مذهب اهل تصوف = مذاهب صوفیه / عرفان و تصوف**

/ فارسی

mazhab-e ahl-e tasavvof = mazāheb-e sūfiyye

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, 'alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

در این رساله یا مقاله مذهب های صوفیاترا برشمرده است. این فرقه ها در این رساله مردود شناخته شده است: حبیبه، اولیائیه، شمراخیه اباحیه، حالیه، حلولیه، واقفیه، متجاهلیه، متکاثریه، الهامیه، اثنا عشریه. در این رساله نام هایی برای دسته های صوفیان یاد شده که مانند آنها را در حدیقه الشیعه و معرفة المذاهب و هفتاد و سه فرقه می بینم.

فهرستگان نسخه های خطی ایران (نخا)؛ جلد بیست و هشت؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276266

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۲/۲۰۱۳

● السبع الشداد / فقه / عربی

as-sab'-uš-šidād

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ قمری
mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad (-
1632)

تاریخ تألیف: ۱۰۲۳

پاسخ به هفت پرسش مشکل است در مسائل اعتقادی و فقهی
مشمول بر هفت «مقاله»، دارای فصول و تخریج با این عناوین: ۱.
در تحقیق علمی فقه، مشتمل بر سه فصل؛ ۲. تحقیق در انحصار
احکام در خمسة، مشتمل بر دو فصل؛ ۳. تحقیق ترک جمیع
مندوبات از کبائر، مشتمل بر دو فصل؛ ۴. تحقیق مکروه در
عبادات، مشتمل بر دو فصل؛ ۵. تحقیق بطلان نماز در مکان
غصبی، مشتمل بر سه فصل؛ ۶. تحقیق قیام رکن در نماز، مشتمل
بر دو فصل؛ ۷. در تناقضی که در کلام شهید واقع شده که نیت
معصیت معصیت نیست، مشتمل بر سه فصل؛ تخریج: در تحقیق
حدیث «نیت المؤمن خیر من عمله». در آن از افق مبین و عیون
المسائل الفقهية و الحواشی المعلقة علی کتاب الکافی و
ایماضات و تشریفات یا صحیفه ملکوتیه و تقویمات و
تصحیحات یا تقویم الایمان و صراط مستقیم (همه از خود میر)
یاد شده است.

آغاز: و به نستعین و الاستیفاق من الله العزیز ... الحمد لله الملك
المهیم الحق المبین رافع سماء العقل و ما هد مهاده الیقین ... و
بعد، فاحوج المرئیین ... محمد بن محمد یدعی باقر الداماد ...
انا ایتکم بطلبتکم المرغوب فیها باللاحاح ... عن افراد رساله
جامعه تجمع سبعا شداد من مقالات فحصیه ...

انجام: فی مقالات هذه الصحیفة. و الحمد لله رب العالمین، حق
حمده ... قد بلغ نجز التحریر محلته من التحلیل فی تحریمه عام
۱۰۲۳ق ... علی یمین مصنفها ... محمد باقر الداماد الحسینی،
ختم الله له بالحسنى، حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً.

چاپ: مشار عربی، ص ۵۱۴؛ ایران، تهران، ۱۳۱۷ق، با تصحیح
شیخ محمود بروجردی، سنگی، رقیعی، به سعی و اهتمام حاج
شیخ احمد شیرازی، با الاعضالات العویصة

[الذریعة ۱۲۸/۱۲؛ کشف الحجب ۳۰۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۶۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن جلال الدین محمد شاگرد مؤلف،
تا: ۱۰۳۶ق؛ محشی با نشان «منه دام ظله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن
آلبالویی قهوه‌ای، ۸۶ص (۲۹۰-۳۷۵)، ۱۵ سطر، اندازه:
۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۱۳۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴/۸-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود ۱۰۴۶ق؛ با گواهی قرآت با

امضای نگارنده، محشی با نشان «منه»؛ ۸۹ص (۵۴۰-۶۲۸) [عکسی
ف: ۱-۲۰۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۹۵/۲ و ۲۴۰۰/۲-ف

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن قرقچای، تا: ۱۰۸۶ق، جا:
اصفهان؛ مقابله شده ۱۹ صفر ۱۰۸۶، محشی با نشان «منه دام ظله»
با سماع؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ لایی، ۱۲ سطر (۱۳×۷/۵)،
اندازه: ۱۹×۱۲/۵سم [ف: ۱۶-۴۸۳] و [فیلمها ف: ۱-۶۷۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۸۴/۳-ط

آغاز: برابر؛ انجام: و التصدیقات اللارمه فهذا حق القول الفصل
فيه.

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد حسینی شهیر به داماد، تا:
قرن ۱۱؛ جلد: تیماج عنابی، مذهب، ۲۳ص (۴۰-۶۲)، اندازه:
۱۸×۱۰/۵سم [ف: ۲۴/۳-۵۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۱۰/۳-ف و ۳۴۵۲/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۱۰۰ و ۱۴۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۸۹

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۲ و ۱۰۳۲ق؛ محشی با نشان
«منه»، مصحح، مقابله شده؛ تملک: ملا احمد نراقی با تاریخ
۱۲۱۱؛ مهر: «عبده محمد رضا الحسینی»، «المستول علی الله تعالی
محمد رضا الحسینی»، «محمد رضا بن محمد صفی الحسینی
۱۱۸۵»، «عبده احمد بن محمد مهدی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد:
تیماج عنابی، ۹۲گ، ۱۸ سطر (۱۶/۵×۷)، اندازه: ۲۵×۱۳سم [ف:
۱۲-۹۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۶۸/۱

کا: عبدالغفار محمد بن ملایحیی رشتی، تا: قرن ۱۱؛ از روی نسخه
اصل، محشی با نشان «منه مدظله العالی، منه دام ظله العالی»، با
اجازه قرائت و روایت سید دامادست به نویسنده آن؛ کاغذ:
سپاهانی، جلد: تیماج مشکئی، ۵۳گ (۱-۵۳)، اندازه:
۲۰×۱۳سم [ف: ۸-۴۷۵]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۴۰/۳

آغاز: برابر؛ انجام: عن خروج المعزوم علیه من القوه الی الفعل
خیر من مجرد العمل المفترق فی الوجود عن اقتران انیبه ولیکن
هذا آخر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ مصحح، با
امضای بلاغ به خط مؤلف، محشی از مؤلف با عناوین «منه
مدظله»؛ جلد: مقوایی، ۴۵گ (۶۵-۱۰۹)، ۱۷ سطر، اندازه:
۲۱/۵×۱۳/۵سم [محدث ارموی مخ: ۲-۸۰۷]

۸. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۴۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در حیات مؤلف؛ ۶۰گ (۱-۱۹)
۷۸(پ)، اندازه: ۱۹×۱۳سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: ۱۵۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱، محشی با نشان «دام ظله العالی»؛ کاغذ: سفید،
جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۳ص (۱۷-۹۹)، ابعاد متن: ۱۲×۵، اندازه:

فرستگان نسخه‌های خطی ایران (فخما)؛ جلد هفدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

استاد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳